Posudek vedoucího na diplomovou práci

Jakub Kufčák: Bezpečnostně-politická dimenze kontroly exportu zbraní na příákladu vád H.Kohla a G.Schrödera v letech 1989-2005

Autor si zvolil velmi obtížné a málo probádané téma, které navíc není rozpracováno ani z hlediska metodologického. Jde o politické aspekty kontroly exportu zbraní po roce 1989 a analýzu toho jak na ně působilo vnitřní a zejména vnější prostředí. Vybral a uplatnil hlavně dva analytické koncepty – jednak málo známý koncept cyklického vývoje exportní politiky, který při analýze předešlého období zbrojního exportu definoval a úspěšně obhájil Michael Brzoska, jednak obecně známý koncept europeizace.

Struktura práce téma logiky rozvíjí: v úvodu autor definuje svou výzkumnou otázku, představuje použité koncepty a jejich operacionalizaci v jednopřípadové disciplinované interpretativní studii. Představení zdrojů a literatury včlenil přímo do první kapitoly; tento poněkud neobvyklý postup mu umožnil propojit pojetí exportu zbraní a jeho kontroly s již existujícím výzkumem. Definuje zde pak i širokou škálu faktorů, které regulaci exportu zbraní ovlivňují. Druhá kapitola pak analyzuje normativní a institucionální rámec kontroly exportu zbraní, jeho postupné utváření v poválečném období, poukazuje na relativně slabou roli parlamentu a politickou institucionální tradici regulace exportů před rokem 1989. Práci tak dodává důležitý historický kontext, nezbytný pro posouzení charakteru změny v této oblasti politiky po roce 1990.

Tomuto období se pak věnují kapitoly 3. (vlády H. Kohla) a 4. (vlády G. Schrödera), v nichž autor sleduje jak vliv dříve uvedených vnějších a vnitřních faktorů, tak výslednost jejich působení na regulaci zbrojního exportu. Ukazuje na dynamiku změn v německé politice zbrojních exportů a zasazuje ji do širšího kontextu změn ve světové a německé politice obecně. Poukazuje mimo jiné na postupně sílící vliv EU na danou oblasti národní politiky, který v Německu paradoxně vedl k částečnému rozvolnění restrikcí přísnějšího systému národní regulace. Závěr pak poměrně podrobně shrnuje výsledky práce a přichází s odpověďmi na výzkumné otázky.

Autor se s tématem a metodologickými problémy tohoto málo probádaného terénu zabýval poctivě a skutečně dlouhodobě, hledal nejefektivnější uchopení a koncepční zarámování výzkumu. Zpracoval přitom velké množství pramenů a literatury. Zohlednil skutečně velké spektrum vnějších i vnitřních faktorů, které politiku SRN ve zkoumaném období formovaly. Vznikl tak plastický a v historickém čase ukotvení obraz německé politiky exportu zbraní, který v české akademické literatuře zatím chyběl a není příliš obvyklý ani na mezinárodním poli.

U vědomí různých omezení a neprobádanosti tématu regulace exportu zbraní v SRN, je výsledek práce úctyhodný. Navrhuje se přijmout práci k obhajobě a ocenit ji v závislosti na průběhu obhajoby známkou jedna až dvě. Otázka, k níž by se autor měl v průběhu obhajoby vyjádřit, je, nakolik na německou politiku v dané oblasti působilo vnější očekávání ohledně chování SRN jako politického aktéra.

JUDr. Vladimír Handl, CSc. Praha 15. 6. 2014

NRS IMS FSV UK a Ústav mezinárodních vztahů